

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Caput XXVIII. De deminutivis

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](#)

† Quodomodo exponuntur Possessiva?

Per Genitivum Primitivi sui, pro quod eleganter usurpantur, *ut, Evandrius ensis, i. e. Evandi: Officium paternum, i. e. parris: A&r Vernus, i. e. Veris, qualis vere esse solet: Cycneus cantio, i. e. Cycni: Herilis filius, i. e. Heri, &c.*

Terminationes vide in Hypomnematis.

CAPUT XXVII.

DE GENTILIBUS.

† Quodoid sunt Gentilia?

Gentilia sunt, quae gentem vel patriam significant, aut à gente vel patria nomen habent. *ut, Gracia, Gracius: Corinthus, Corinthiacus: Germania, Germanus; Lipsia, Wueberga, Dresda; Lipsiensis, VVistebergenfis, Dresdenfis.*

† Quodupliciter significant Gentilia?

Dupliciter: Substantivè, *ut, Gracus, ein Grieche / Germanus, ein Deutscher / Cordubensis, einer von Corduba in Spanien.* Et Adjectivè. *ut, Gracus, Griechisch; Germanus, Deutsch; Cordubensis vel Cordubanus, Cordubanisch.*

Terminationes vide in Hypomnematis.

CAPUT XXVIII.

DE DEMINUTIVIS.

† Quodoid sunt Deminutiva?

Deminutiva¹ sunt, quae diminutionem

G 5

Primi-

Primitivi sui extra comparationem significant. ut, *Libellus*, i.e. *parvus liber*: *Lapillus*, i.e. *parvus lapis*; *Filiolus*, *parvus Filius*.

△ Quid est usus Deminutivorum?

Usus Deminutivorum est quintuplex:

- I. In significando rei parvitatem. ut, *Lapillus*, *parvus Lapis*: *Urceolus*, *parvus urceus*: *Surdaster*, *nonnibilis surdus*. II. In blandiendo.² ut, *Meum Corculum*: Sic *Glycerium*, à *Glyera*; *Erotium*, ab *Eros*. III. In testificando amorem³ rei, eamq; commendando. ut, *Urceolus pulchellus*, Ein hübsch Krüglein. *Annulus Anreolus*, ein schön gülden Ringlein. IV. Festivitatis causa. ut, *Juven. sat. 4. Unde fit ut malum Fraterculus esse Gigantum.* V. Contemptus & extenuandi causa. ut, *Parastaster*. Sic hodiè dicitur vulgo *Poëtaster*. *Inanes Sophificatuncule*.

Terminationes vide in Hypomnemata.

□ Quid de Deminutivis notandum?

I. In Deminutivis formandis videndum quid usus probet. Non enim statim, quod regulariter sit, etiam in usu est. ut, *Afinus*, *Afillus*, rectè: non autem *Dominus*, *Dornellus*.

II. Ab uno Primitivo possunt mediatè plura descendere Deminutiva. ut, *Canis*, *Canicula*, *Catellus*, *Catellulus*: *Acus*, *Aculeus*, *Acunca*, *Acicula*. Sic ab antiquo *Puerus*, est *Puerinus*, *Puellus*, *Pucillulus*.

III. Qvædam à Casu Recto fūnt. ut, à *Cor*, *Corculum*: à *Mus*, *Musculus*: à *Pauper*, *Pau-*

Interclusus; à *Malum*, *malum*; *Oblicris*, ut, à *luteiger*, *Tegeten*, *Tegula*; *datum* ab integris. *Quedam à Corruptis*, *sunt*, *Afillus*.

IV. Qvædam Deminutiva, *vñculus*, *Bidunculus*, *deunculus*, *Metellus*, *Ca-*
Nitellula, *Murella*, *Fl-*
lam, *Cypridulus*, *Dila-*
cum, *Forunculus*, *Mac-*

V. Qvædam Deminuti-
ficatione nominaliter rece-
Ornat, *Stis*
Peritom, *Spina*
Fabula, *Magni*
Tegula, *Archipus*, *Dac-*

Venella, *Wittel* / *Ap-*
Spelunca, *Verte* & *In-*
formetans, *Chrysop-*
Argyra, *Ab* *An-*
Corbulus, *festes*, *alatris*
Riparia, *Zonotrichia*
Riparia, *Minichroa* / *Spa-*
Acantha, *Eschela*/ *Re-*
Repanda, *Novarensis*
Syphax, *Scymnus*, *Mer-*

Pauperculus; à *Mulier*, *Muliercula*. Qvædam ab *Obliquis*. ut, à *Codex*, *Codicis*, *Codicillus*; à *Teges*, *Tegetis*, *Tegeticula*. Rursus qvædam fiunt ab *integris*. ut, *Cor*, *Corculum*, &c. Qvædam à *Corruptis*.⁴ ut, *Palus*, *Paxillus*: *A-sinus*, *Asellus*.

4

IV. Qvæsi Deminutiva sunt, *Ariolus*, *A-vunculus*, *Ridiculus*, *Anniculus*, *Cuniculus*, *E-dentulus*, *Metellus*, *Capillus*, *Fritillus*: *Novacula*, *Nitedula*, *Mentula*, *Fistula*, *Argilla*: *Umbracu-lum*, *Crepulum*, *Diluculum*, *Cubiculum*, *Ami-culum*, *Fæniculum*, *Macellum*, &c.

V. Qvædam Deminutiva à Primitivis signifi-catione nonnihil recedunt. ut:

Osculum, Kuß/ ab *Os oris*, Mundt.
Vexillum, Fahne/ à *Velum*, Segel/ Decke.
Fabula, Mährlin/ à *Fama*, Gerücht.
Tegula, Dachziegel/ Dachschindel/ à *Tectum*,
(Dach).
Verticillus, Wirbel/ à *Vertex*, Scheitel.
Specillum, Brille/ & In- à *Speculum*, Spiegel.
Instrumentum chirurgicum.
Angvilla, Ael/ ab *Anguis* Schlanga.
Carbunculus, species *ulceris*, à *Carbo*, Röle.
Regulus, Zaunkönig { à *Rex*, König.
Regula, Richfschnur/ { à *Rex*, König.
Aculeus, Stachel/ ab *Acus*, Nadel.
Rapunculus, Rapunzel/ à *Rapum*, Rübe.
Scopulus, Fels im Meer/ à *Scopus*, Ziel, &c.

CAP.